

A FŐVÁROSI TÖRVÉNYSZÉK
mint másodfokú bíróság
3.Kf.650.064/2017/5.

A Fővárosi Törvényszék az Oppenheim Ügyvédi Iroda (1053 Budapest, Károlyi utca 12., ügyintéző: dr. [ügyvéd] által képviselt Wavin Hungary Ipari, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. (2072 Zsámbék, Új Gyártelep) felperesnek a dr. Nacsá Mónika kamarai jogtanácsos által képviselt Gazdasági Versenyhivatal (1051 Budapest, Alkotmány utca 5.) alperes ellen versenyügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perében, - amely perbe az alperes pernyertességének előmozdítása érdekében a [Ügyvédi Iroda (ügyintéző: [ügyvéd] által képviselt Pipelife Hungária Műanyagipari Kft. (4031 Debrecen, Kishegyesi út 263.) beavatkozott – a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2017. április 4. napján kelt 16.K.30.565/2016/35. számú ítélete ellen a felperes 39. sorszám alatt bejelentett fellebbezésére meghozta az alábbi

v é g z é s t:

A Fővárosi Törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítja.

A peres felek másodfokú perköltségét külön-külön 100 000 – 100 000 (egyszázezer-egyszázezer) az alperesi beavatkozó másodfokú perköltségét 50 000 (ötvenezer) forintban állapítja meg.

A végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az alperes 2015. november 24. napján kelt Vj/50-436/2011. számú határozatával megállapította, a BTH Fitting Gyártó és Forgalmazó Kft. és az alperesi beavatkozó viszonylatában felmerült egységes, komplex és folyamatos jogsértés elkövetésén túl, - egyebek mellett - hogy a felperes és az alperesi beavatkozó 2009. június 23. és 2011. december 16. között egységes, komplex és folyamatos jogsértést követtek el azért, hogy egyes műanyag cső termékek vonatkozásában a nagykereskedőket felosztották, a feljüket érvényesítendő minimálárakat határoztak meg, illetve cső és fitting termékek projekteken történő értékesítését egymás között elosztották. E magatartásukkal megsértették a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tptv.) 11. §-ának (1) bekezdését, illetve (2) bekezdésének a) és d) pontjában foglalt tilalmat. E jogsértés az Európai Unió Működéséről Szóló Szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 101. cikke (1) bekezdésének a) és c) pontjainak megsértésével az EUMSZ 101. cikke (1) bekezdésében foglalt tilalomba ütközik. Ennek következményeként a felperest 669 963 000 forint bírság megfizetésére kötelezte. A BTH Fitting Gyártó és Forgalmazó Kft.-vel (a továbbiakban: Kft.) szemben 55 314 000 forint összegben szabott ki bírságot, míg az alperesi beavatkozónál az engedékenységi politika alkalmazása miatt a bírság kiszabását mellőzte. Emellett a további vizsgálat tárgyát képező magatartások tekintetében a versenyfelügyeleti eljárást megszüntette. Határozatának indokolásában (betekinthető változat: 531-533. pont) ismertette a bizonyítékok értékelésének szempontjait, amelyet a magyar és európai bírói gyakorlatból fakadó, a kartelljogsértések során alkalmazandó elvek mentén határozott meg (többek között akként: „szabad bizonyítási rendszer érvényesül”; „a hatóságnak pontos és egybehangzó bizonyítékokra kell hivatkoznia, de nem szükséges minden egyes bizonyítéknak eleget tennie e feltételeknek” – „a feltárt tények logikai láncolata is elegendő a jogsértés megállapításához”; „a hatóságnak kell bizonyítania a jogellenes árrögzítő megállapodás megkötését, de ez nem jelenti azt, hogy

bizonyítékot kell szolgáltatnia e cél elérésének konkrét mechanizmusáról”; „elegendő a versenyellenes találkozókra való részvétel bemutatása a vállalkozás kartellben való részvételének bizonyításához, a vállalkozás feladata annak bizonyítása, hogy részvétele minden versenyellenes szándékot nélkülözött és tájékoztatta versenytársát arról, hogy e találkozókra való részvételi szándéka eltér az övétől”; „önmagában nem elegendő a jogsértés alól történő mentesüléshez a vállalkozások irati bizonyítékkal ellentétes magyarázata, ilyen esetben a vállalkozásoknak alá kell tudniuk támasztani a jogsértés létezésének alátámasztására előterjesztett bizonyítékok elégtelenségét is.”). Ezen elvek alapján a felperes terhére megállapított jogsértések, úgymint a nagykereskedők felosztása, minimum árlisták kialakítása és a projektek felosztása, összefoglalta a feltárt bizonyítékokat. A határozat mellékletében szereplő, de már az előzetes állásponthoz készített 1/C. és 1/D. bizonyítéktáblák szerint, a 595-623. pontokban és 628-664. pontokban (betekinthető változat) az egyes találkozókra, a jogsértés megállapításának alapjául szolgáló tényekre, körülményekre vonatkozóan részletesen is értékelte a bizonyítékokat, valamint az ezek ellenében adott felperesi magyarázatokat rögzítette és számot adott azok alperes általi elvetésének indokairól.

A felperes terjesztett elő keresetet elsődlegesen az alperesi határozat megváltoztatására és a felperest illetően a versenyfelügyeleti eljárás megszüntetésére, másodlagosan a határozat megváltoztatására és a vele szemben kiszabott bírság mérséklésére irányulóan. Keresetében eljárási- és anyagi jogi jogszabálysértésekre egyaránt hivatkozott, fenntartva és megismételve a korábbi észrevételeiből azokat, amelyeket a versenyfelügyeleti eljárásban az alperes nem fogadott el. A legfőbb kereseti érve az volt, hogy a bizonyítás során az alperes nem tett eleget a magyar és az európai versenyjogban is kialakult azon elvnek, hogy a jogsértés valamennyi tényállási eleme vonatkozásában a hatóságnak kell bizonyítania. Megítélése szerint figyelmen kívül maradt, hogy egyetlen eljárás alá vont által szolgáltatott – és egy másik fél, jelen esetben a felperes által cáfolt – felvetések nem tekinthetők olyan hiteles, kétséget kizáró bizonyítékoknak, amelyek a versenyjogi jogsértést alátámaszthatnák. Kifejtette, hogy egyoldalúan, az engedékenységi nyilatkozatot tevő alperesi beavatkozótól származnak a dokumentumok; az ellentmondások feloldására nem is alkalmas egyetlen előadás, az alperesi beavatkozó nyilatkozata.

Egyes találkozók esetében továbbra is vitatta már azok létrejöttét is, amelyet álláspontja szerint az alperes nem bizonyított; más találkozók esetében (amelyeken részvételét elismerte) azt nem látta alátámasztottnak a határozat alapján, hogy a találkozók versenykorlátozó célúak lettek volna, hiszen nézete szerint számos írásos bizonyíték útján részletes magyarázatot adott azok legitim célját illetően. Részletesen ismertette mind a nagykereskedők állítólagos felosztása, a minimumárlisták kialakítása, mind a projektek felosztása kapcsán, hogy az egyes bizonyítékok miért nem alkalmasak a jogsértés alátámasztására; ez utóbbi körben kifogásolta a jogsértés kiterjesztő megállapítását (a fel nem osztott, de „a nyertes tonna mennyiségéhez hozzászámított” projektek, és a csak ún. „szóba került” projektek kapcsán). Az egységes és folyamatos jogsértésként történő alperesi minősítést is sérelmezte, mivel annak megállapíthatósága feltételei álláspontja szerint nem valósultak meg, figyelemmel a mintegy kilenc hónapos „szünet” időszakára is (2009. december 8-i és 2010. szeptember 15-i találkozó közötti időszak), amelyre nézve az alperesi indokolás ugyancsak hiányos. Vitatta a bírság kiszabásának szempontjai szerinti értékelést és az összecszerűség meghatározását, többek között a piaci hatások körében adott magas pontszámot illetően, valamint az arányosság követelményének sérelmére hivatkozott, miszerint azonos pontszámot kapott az alperesi beavatkozóval, noha ez az alperesi beavatkozó jogsértésben vállalt szerepe és felróhatósága alapján nem megfelelő.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. Ítéletének 1-7. oldalán rögzítette a határozat egyes megállapításait, és a közigazgatási iratok egyes részleteit, számba vette a kereseti kérelmet és az ellenkérelmet, az alperesi beavatkozó perbeli nyilatkozatát, majd megállapítva, hogy a felperes keresete nem megalapozott, áttért a döntése jogi indoklására. Ehelyütt ismertette a perben tanúként meghallgatott felperesi foglalkoztatottak, T -K J és R G tanúvallomása kapcsán, hogy az azokban foglaltak nem döntötték meg a versenyfelügyeleti eljárásban rögzített tényállást, a felperes részvételével zajló találkozók; az az előadásuk, hogy a felperesnél olyan elhúzódo értekezlet volt, amely lehetetlenné tette volna a felperesi részvételt az alperes által megállapított 2009. július 20-i találkozón, nem volt alkalmas az alperesi megállapítás cáfolatára. Ezután – hivatkozva a Kúria Kfv.III.37.582/2016/16. számú eseti döntésében foglaltakra – általában rögzítette, hogy az alperes az általa megállapított tényállást mind a nagykereskedőkhöz tartozóan, a minimálárak rögzítése és a projektek felosztása tekintetében bizonyította és a rendelkezésre álló tényeket és bizonyítékokat megfelelően értékelte; a vizsgált magatartások egy konkrét terv mentén megvalósított ugyanazon jogsértés részeit képezik, amely egységes jogsértés tekintetében az alperesi bizonyítási eljárás során beszerzett bizonyítékok – amelyek nem egyetlen forrásból származnak - alátámasztják zárt logikai rendszerben a jogsértést. A felperesi hivatkozások - néhány részkérdést érintő alternatív felperesi magyarázat - nem volt alkalmas arra, hogy az alperes által felhozott bizonyítékokat gyengítse, valamint az egybefüggő logikai láncot eredményesen vitássá tegye.

Ítéletének 11. oldalán összefoglalóan említve az alperes által feltárt korabeli bizonyítékokat sommázza, hogy az alperes helytálló megállapítást tett azoknak az alperesi beavatkozó engedékenységi kérelmében foglaltakkal való összevetése alapján. Azon találkozók esetében, amelyeknél azt állította a felperes, hogy azok nem jöttek létre, a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 164. § (1) bekezdését hívta fel az elsőfokú bíróság azzal, hogy ezt az állítást a felperes kétséget kizáróan igazolni nem tudta; a találkozók megállapított tartalmától igazolt elhatárolása nem bizonyított. Ezen találkozók (szám szerint egy helyen három, más helyen négy találkozóként említettek) köréből a 2009. júniusi és decemberi találkozók bizonyítékait elemezte. A versenykorlátozó céljukat illetően felperes által vitatott találkozók (2009. szeptember 15., október 28., november 13., 2010. szeptember 15. és 2011. június 30.) esetében egyes találkozóknál kiemelt meghatározott bizonyítékokat, másoknál összegezve arra jutott: az alperes a bizonyítékokat okszerűen értékelte, amikor a találkozók versenykorlátozó jellegét rögzítette. Hangsúlyozta, hogy ezen találkozók tartalmát és adott időpontbeli létrejöttét igazolják a felek által eszközölt, listaáraikra vonatkozó áremelések időpontjai és azok mértékére vonatkozó adatok, amelyeket az alperesi határozat 4. számú mellékletének táblázata összegez.

A projektek felosztása vonatkozásában a flip-chart, mint bizonyíték kiemelt szerepére utalt, amelyet a felek közötti együttműködés egyértelmű bizonyítékának tekintett.

Az egységes, folyamatos jogsértés alperesi megállapítását is jogszerűnek fogadta el az elsőfokú bíróság, kifejtve, hogy az ennek ellenében előadott felperesi érvelés nem volt alkalmas a határozatban írtak megdöntésére; miután az átfogó terv megléte igazolt, így a kilenc hónapos időintervallumban a találkozások hiánya még nem mentesíti az egységes, folyamatos jogsértés megállapítása alól a felperest.

A bíróság kiszabását, összecszerűségét is jogszerűnek találta, említve, hogy a piaci hatások körében az alperesnek mit kellett értékelnie, és ehelyütt tért ki a felróhatóságra, a felperes piaci részesedésére, majd megállapította, hogy a jogsértések potenciális hatása egyértelmű; az alperes a

piaci hatások értékelése körében a pontszám meghatározásánál a mérlegelési kötelezettségének eleget tett, mérlegelése nem tekinthető okszerűtlennek. Az, hogy a piaci hatásra vonatkozó felperesi előadást az alperes nem vette figyelembe, még nem eredményezi a bírság összecszerúségének jogsértő jellegét. A bírság arányossága kapcsán felhozott kereseti hivatkozásokat sem osztotta az elsőfokú bíróság, egyebek mellett azzal érvelve, hogy nem nyert bizonyítást az alperesi beavatkozó jogsértésben betöltött kiemelt vagy szervező szerepe.

Elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítása, másodlagosan az ítélet megváltoztatása és a kereseti kérelemnek megfelelő döntés meghozatala iránt a felperes terjesztett elő fellebbezést.

Az ügy érdemére kiható bírósági eljárási szabálysértésekre hivatkozott (a Pp. 145. § (3), 218. § (1), (3) és 219. § (1)-(2) bekezdései sérelmére), ezekkel összefüggésben a fair eljárás elvének és az Alaptörvény XXVIII. cikke (7) bekezdésében írt jogorvoslati jog sérelmére, és arra, hogy a bizonyítási teherről való kioktatás sem volt megfelelő. Az indokolási kötelezettség súlyos megsértésére is utalt, e körben külön kiemelve, hogy az elsőfokú bíróság nem merítette ki valamennyi kereseti kérelmét, (a felosztás tárgyát nem képező projektek, illetve az ún. „szóba került” projektek esetében), az állítólagos egységes és folyamatos jogsértésként történő minősítéssel kapcsolatos kifogásokra sem reflektált a kereseti kérelem ellenében; továbbá hiányos az indokolás arra nézve, miért volt elfogadható a 2009. július 20-i és 2011. március 2-i találkozók ténye kizárólag az engedékenységi nyilatkozat alapján. Álláspontja szerint továbbá hiányos, ellenmondásos és téves az ítéleti indokolás a perben meghallgatott R G és T -K J tanúvallomásaival kapcsolatban, ahogy az elsőfokú bíróság az ügy tényeit több ponton is tévesen állapítja meg és von le azokból következtetéseket (a felek összehangolt áremelése, az árajánlatok közötti 5%-os különbségre utalás, az éttermi számlák kérdése, illetve mintha a felperes saját adatszolgáltatása, vagy a felperesi munkavállalók tanúvallomása alátámasztana találkozókon való részvételt).

A felperes az elsőfokú ítélet jogszerűtlenségére érdemében is hivatkozott, álláspontja szerint a bizonyítási terhet és bizonyítási mércét helytelenül alkalmazta az elsőfokú bíróság, hiszen a bírói gyakorlat alapján a felperes azzal már eleget tesz – ahogy a perben eleget is tett - a bizonyítási kötelezettségének, ha okszerűbb magyarázatot ad az alperes által vizsgált magatartásra, mert ezzel a határozat indokolása szükségszerűen okszerűtlen lesz. Az elhatárolódás hiánya ebben a helyzetben nem lett volna számon kérhető a felperesen.

A bizonyítékok értékelésével kapcsolatban kifogásolta egyrészt a perbeli tanúvallomások jogsértő figyelmen kívül hagyását, másrészt azt, hogy az elsőfokú bíróság által felsorolt számlák, naptárbejegyzések, e-mailek a találkozók tartalmának igazolására nem lehetnek alkalmasak, legfeljebb csak a létrejöttének alátámasztására; ahogy nem vette figyelembe az elsőfokú bíróság azon érvelést sem, hogy amikor kizárólag az engedékenységi nyilatkozat áll rendelkezésre, ez önmagában nem elegendő bizonyíték a jogsértés megállapításához. Téves megállapítás továbbá, hogy a rajtaütés során szerzett dokumentumok mindhárom megállapítást alátámasztották volna, hiszen azok egyike sem tartalmaz felperesre nézve utalást. Végül e körben hivatkozott arra, hogy az egységes és folyamatos jogsértés esetén alkalmazandó tesztet is helytelenül értelmezte az elsőfokú bíróság.

Kifejtette, hogy a bírság kiszabása és összecszerúsége kapcsán is jogsértően került elutasításra a kereset, mert - egyebek mellett - még tényleges piaci hatások valószínűsítéséről sem lehet szó a perbeli esetben, továbbá a felperes piaci részesedését az elsőfokú bíróság okszerűtlenül fogadta el,

mint olyat, amely a kirívóan magas pontszámot indokolta volna. A potenciális hatások figyelembevételével való érvelés során pedig az elsőfokú bíróság összemosta a magatartás érdemi értékelését a bírságszámítás szempontjaival, mindezek pedig a Bírsághozjárás alapján sem vehetők figyelembe (Kúria Kfv.III.37.582/2016/16. számú döntés 52. old). Sérelmezte, hogy az ítéletben nincs indokolás arra, hogy miért jogszerű a felperes által a versenyfelügyeleti eljárásban benyújtott számítások mellőzése, és a bírságösszeg arányossága kapcsán is helytelen az érvelés.

Az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyása iránt az alperes terjesztett elő fellebbezési ellenkérelmet, az alperesi beavatkozó a per másodfokú tárgyalásán tett nyilatkozatában kérte az elsőfokú ítélet helybenhagyását. Az alperes részletesen kifejtett álláspontja szerint sem a pervezetés, sem az indokolási kötelezettség terén nem történt az ügy érdemére kiható eljárási jogszabálysértés és a bizonyítékok értékelése tekintetében sincs olyan hiba az ítéletben, amely annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú eljárás megismétlését, új döntés meghozatalát indokolná.

Az elsőfokú bíróság ítélete felülbírálatra nem alkalmas.

A másodfokú bíróság előjáróban szükségesnek tartja kiemelni, hogy a közigazgatási perben is érvényesül az ítélet teljességének elve, illetve, hogy a kereseti kérelem és ellenkérelem korlátai között jár el a bíróság. A Pp. 213. § (1) bekezdésének és a 215. §-ában foglalt, a Pp. általános a közigazgatási perben is alkalmazandó előírásai azt jelentik, hogy valamennyi, felperes által hivatkozott kereseti kérelemről döntenie kell a bíróságnak, a támadott határozat bírósági felülvizsgálatát a kereseti kérelem és az alperes által előterjesztett ellenkérelem figyelembevételével az érvek és ellenérvek ütköztetésével kell elvégezni. Az érdemi elbírálási kötelezettség egyiránt kiterjed a perbeli tény- és jogkérdésekre. A közigazgatási per sajátossága azonban, hogy amennyiben a kereset eljárásjogi és anyagi jogi jogszabálysértésre egyaránt hivatkozást tartalmaz, úgy az anyagi jogi felülvizsgálat előtt az eljárásjogi jogszabálysértésről kell döntenie, mert mindenekelőtt arról kell állást foglalni, hogy az alperesi határozat érdemét tekintve felülbíráható-e, nem szenved-e olyan eljárási hibában, amely miatt annak hatályon kívül helyezése indokolt, mert ez esetben érdemi felülbírálatnak nem lehet helye. Ennek a tisztázásához azonban a bíróságnak először fel kell derítenie a perben releváns tényállást a kereseti kérelem és az ellenkérelem korlátai között, mert csak ekkor kerül abba a helyzetbe, hogy megállapítható-e a közigazgatási eljárásban lefolytatott bizonyítás és ennek következtében az abban feltárt tényállás oly mértékű hiányossága, hogy ez az ügy érdemére kihat és a határozat hatályon kívül helyezését és a hatóság új eljárásra kötelezését vonja maga után. Ennek hiányában a tényállás perbeli kiegészítése szükséges-e, vagy az a perben a hatóság által feltárt tényekkel azonosan állapítható meg, utóbbi esetben azonban szükséges a kereseti érvek ellenében annak indokát adni, mely okokból fogadta el a bíróság a közigazgatási hatósági tényállást az alperessel egyezően.

A perben irányadó tényállás megállapítása tehát elengedhetetlen eleme az ítéletnek, még akkor is, ha a perbeli tényállás a hatósággal egyezően kerül megállapításra, mert hatályon kívül helyezést igénylő jogsértés megállapításának hiányában ezen a perbeli tényálláson kell, hogy alapuljon az ítéletnek az ügy érdemére tartozó jogi okfejtése. Ez okból, ha a felperes a tényállás tisztázatlanságát állítja, az elsőfokú bíróságnak a kereseti érvek ellenében külön számot kell adnia ítéletében arról, mely okból fogadja el a tényállást tisztázottnak és az érdemi döntés felülvizsgálatának alapjaként, amennyiben így határoz. Ezt követően kerülhet sor a kereseti kérelemben foglalt jogi hivatkozások, érvek, az ellenkérelemben ezek ellenében felhozottak számbavételére és az ezekre adott adekvát

bírói válaszok kialakítására. A tényállás megállapítási kötelezettség és az indokolási kötelezettség a bírósági döntéssel szembeni egymással szorosan összefüggő, egymástól elválaszthatatlan követelmény. A Pp. 221. § (1) bekezdése lényegében erről szól, a bíróság az ítéletét teljeskörűen indokolni köteles, a „megfelelő” indokolás nem pusztán formális kötelezettség, hanem ezen múlik az ítélet meggyőző ereje. A jogszabály szövege értelmében az ítélet indokolásában röviden elő kell adni a bíróság által megállapított tényállást az arra vonatkozó bizonyítékok megjelölésével, hivatkozni kell azokra a jogszabályokra, amelyeken a bíróság ítélete alapszik; meg kell röviden említeni azokat a körülményeket, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, végül utalni kell azokra az okokra, amelyek miatt a bíróság valamely tényt nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a feljánlott bizonyítást mellőzte.

A felperes nem a tényállás feltáratlansága miatt hivatkozott a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 50. §-ára, hanem a terhére rótt jogsértés bizonyítottságának hiánya kapcsán az alperes által vele szemben alkalmazott bizonyítási mérce helyességét a bizonyítékok értékelésének szempontjait és az ebből levont következtetések alapján rögzített tényeket vitatta. Álláspontja az volt, hogy az alperesnek valamennyi tényállási elemet minden kétséget kizáróan bizonyítania kellett volna, mert ennek hiányában egyes találkozó ténye, vagy más esetekben azok versenyellenes tartalma, ekként célja, nem igazolható. Az elsőfokú bíróságnak elsődlegesen tehát abban a kérdésben kellett volna állást foglalnia, hogy a keresetben írt, a valamennyi tényállási elem kétséget kizáró hatósági bizonyítására vonatkozó, vagy az alperes által felállított és a határozatában részletesen ismertetett bizonyítási teher és bizonyítási mérce az álláspontja szerint elfogadható-e és jogszerű-e a kartelljogsértés bizonyítására, azok valóban megfelelnek-e az alperes által hivatkozott magyar és európai uniós joggyakorlatban kialakított elveknek. Ennek eldöntése, az állásfoglalására vonatkozó indok rögzítése után került volna abba a helyzetbe, hogy részletesen megvizsgálja: az adott bizonyítási szempontrendszer mentén a jogsértés egyes ágain bizonyított-e a jogsértés felperes általi elkövetése. Helytállóan hivatkozott a felperes arra, hogy ilyen helyzetben nem fordítható át a bizonyítás terhe a felperesre azzal, hogy nem alátámasztott a jogsértésben való részvételtől való elhatárolódása, illetve az egyes találkozókról való távolmaradása. Nemleges tények bizonyítása eleve lehetetlen, az elsőfokú bíróság a közigazgatási perek sajátosságaiból fakadó perbeli bizonyítás szükségességére tévesen hivatkozott, az annak elmaradásából eredő jogkövetkezményeket tévesen alkalmazta.

A perben nem volt kérdéses a feltárt tények és körülmények köre, rendhagyó módon számos dokumentum, valamint engedékenységi nyilatkozat állt rendelkezésre, így az elsőfokú bíróság ezek tételes elemzését a kereseti kérelemben kifogásoltak ellenében nem mellőzhette volna. Nem lett volna nélkülözhető az alperesi bizonyítási mérce helytállósága vagy elvetése kapcsán az állásfoglalása azért sem, mert a bizonyítékok értékelésének szempontjai körében az alperes az általa felállított mércebe illeszkedően foglalkozott az engedékenységi nyilatkozatban foglaltak mikénti figyelembevételével és a felperes keresetében éppen azt támadta, hogy van olyan esemény, amelyiknél csak ez az egyetlen forrásból származó bizonyíték áll fenn. Amennyiben az elsőfokú bíróság ezt az állásfoglalását megtette, térhetett volna át – a kereseti kérelemre is figyelemmel – a bizonyítékok tényállási elemenkénti, eseményenkénti vizsgálatára, mindezt úgy, hogy az általa a perben megállapított releváns tényállás mentén rögzíti jogi okfejtését, akkor is, ha ez a tényállás adott esetben a hatósággal megegyező. Nincs olyan tényállása az ítéletnek, amely koherensen, de mégis az egyes eseményekre vonatkoztatva tartalmazná a megállapított tényeket, megjelölve azokat

a konkrét bizonyítékokat, amelyek alapján a ténymegállapításokat az elsőfokú bíróság tette, a figyelembe vett bizonyítékokkal kapcsolatosan kifejtene azokat a körülményeket, amelyeket a mérlegelésénél irányadónak vett és amelyek alapján a tényeket elfogadta. Az ügy nehézségét jelenti, hogy számos korbeli bizonyíték és részletes engedékenységi nyilatkozat is rendelkezésre áll, mellyel szemben a felperes a jogsértést maradéktalanul tagadja. Ennek a két pólusnak a mentén kellett először a hatóságnak, majd a határozat felülvizsgálata során a bíróságnak vizsgálnia a bizonyítási mérce megfelelő alkalmazásával a felperes jogsértésben való állítólagos részvételét. Az elsőfokú bíróságnak egymás mellé helyezve az alperesi határozatban hivatkozottakat, a versenyfelügyeleti eljárásban feltárt bizonyítékokat, a keresetben írt érvelést, a bizonyítékok értékelésére vonatkozó felperesi összefoglalást, a felperesnek az egyes eseményekre adott alternatív magyarázatát, kellett volna döntenie az egyes jogsértő magatartásokról számot adva eseményeként arról, hogy mit miért talált bizonyítottnak, az adott tényállási elemnél az alperesi megállapítást, következtetést fogadta-e el, vagy a felperesi magyarázatot. Az alperes határozatszerkesztési módszerét követve a felek beadványaikban pontok alatt foglalták össze az egyes jogsértésekre vonatkozó érveiket, nem kizárt, hogy a bíróság ítéletében adott esetben azokra hivatkozva fejtse ki álláspontját, amennyiben azt beazonosítható módon teszi. Ezek után került volna abba a helyzetbe, hogy megállapítsa ennek tükrében - az ítéletben is hivatkozott, kúriai eseti döntésből fakadó gyakorlat alapján - a felperes tudott-e ésszerűbb alternatív indokolást adni, okszerűbb magyarázattal szolgálni az alperes által vizsgált magatartásokra, és ezzel a határozat indokolását szükségszerűen okszerűtlenné tette-e.

Az elsőfokú ítélet indokolása oly mértékben hiányos, ellentmondó, egyes helyeken téves (összehangolt áremelésre vonatkozó, amúgy nem a felperes terhére rótt cselekményre vonatkozó határozati hivatkozás a nagykereskedők felosztásával összefüggésben anélkül, hogy a kettő közötti kapcsolat – egyik, hogy bizonyítja a másikat – ítéleti kibontása megtörtént volna; a perbeli tanúvallomások értékelésével kapcsolatos ellentmondó fejtegetések; a vitatott találkozók számszerűségi tévedései, illetve kettő esetében /2009. július 20. és 2011. március 2./ a teljes indokolás hiánya, miért fogadta el azokat a felperes részvételével zajlott találkozóknak, milyen konkrétumok támasztották ezt alá; a felosztás tárgyát nem képező projektek, vagy az ún. „szóba került” projektek kapcsán, továbbá az egységes és folyamatos jogsértés minősítése vonatkozásában felhozott egyes felperesi hivatkozásokról /az átfogó terv megléte, a folyamatosság bizonyított-e, figyelemmel a 9 hónapos intervallumra is/ és a bíróság jogszerűségét támadó felperesi kereseti elemekre nincs, vagy nem teljeskörű az ítéleti döntés), hogy a másodfokú bíróság nem bocsátkozhatott annak érdemi vizsgálatába.

Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 252. § (2) bekezdése értelmében hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. Az elsőfokú bírósági eljárásban kifogásolt, a tárgyalás újbóli megnyitása, a bizonyítási teherre vonatkozó tájékoztatás elégtelensége, az ítélet szóbeli indokolása, a kézbesítés késedelme kapcsán a másodfokú bíróság külön jogkövetkezmény megállapítására nem látott indokot, a felperes bizonyítással élhetett az elsőfokú bíróság előtt, a jogorvoslati jogának gyakorlását érdemben nem érintették a hivatkozottak, a fellebbezését az írásba foglalt ítélet alapján, annak kézbesítésével kezdődő fellebbezési határidőben elő tudta terjeszteni.

Az új eljárás során az elsőfokú bíróságnak az alperes által a határozatban alkalmazott bizonyítási

teher és bizonyítási mérce helytállóságáról való indokolt állásfoglalása után kell a felperes kereseti kérelme és az alperesi ellenkérelem keretei között megállapítania a versenyjogi vitában releváns, perbeli tényállást, ezt rögzítenie kell ítéletében. Annak függvényében ismertetnie kell a jogvita eldöntése szempontjából lényeges versenyjogi szempontokat, ki kell térnie a bizonyítékok tényállási elemenkénti, eseményenkénti vizsgálatára, rögzítve azokat a konkrét bizonyítékokat, amelyek alapján a ténymegállapításokat teszi, a figyelembe vett bizonyítékokkal kapcsolatosan ki kell térnie azokra a körülményekre is, amelyek a mérlegelését befolyásolták és amelyek mentén a tényeket elfogadta. Ehhez egymás mellé kell helyeznie az alperesi határozatban hivatkozottakat, a versenyfelügyeleti eljárásban feltárt bizonyítékokat (konkrét hivatkozással), a keresetben írt érvelést, a bizonyítékok értékelésére vonatkozó felperesi összefoglalást, a felperesnek az egyes eseményekre, dokumentumokra adott alternatív magyarázatát. Ez alapján kell megadnia, hogy eseményként mit miért talált bizonyítottnak, az adott mozzanatnál az alperesi megállapítás, következtetés e a helyes, vagy a felperesi alternatív magyarázat az elfogadható. Mindezek után adható válasz arra, hogy a felperes tudott-e ésszerűbb alternatív indokolást adni, és ezzel a határozat indokolását szükségszerűen okszerűtlenné tette-e, vagyis, helyes-e az alperesi megállapítás a versenykorlátozás tekintetében. Amennyiben a jogsértés döntése szerint megvalósult, úgy a kereseti kérelem kimerítésével arról kell döntenie, hogy az egységes és folyamatos jogsértéskénti minősítés feltételei megvalósultak-e, és a bírságszabás, a bírság arányossága terén a felperes által felhozottak megalapozzák-e a bírság szankció jogszerűtlenségét, vagy sem, ehhez képest helye lehet-e a leszállításnak.

A másodfokú bíróság a Pp. 252. § (4) bekezdés értelmében a peres felek és az alperesi beavatkozó másodfokú eljárásban felmerült perköltségét csupán megállapította, annak viseléséről az elsőfokú bíróságnak kell határoznia.

Budapest, 2018. március 7.

dr. Sára Katalin s.k. a tanács elnöke,

Ságiné dr. Márkus Anett s.k. előadó bíró,

dr. Robotka Imre s.k. bíró